ЗОРЯ ГАЛИЦКА.

Львôвъ. Середа дня **Ч. 35.** 20 Цвѣтня / 2 Мая 1849.

Выходитъ два-разы на тыждень въ Середꙋ и въ Сꙋботꙋ. Цѣна чвертьрочна для ôдбераюцихъ въ Редакцїи 1 рень. 15. кр. срб; для отрымꙋющихъ черезъ почты 1 рень. 35 кр. срб; цѣна пôврочна для ôдбераюцихъ въ Редакцїи 2 рень. 30. кр. ср; для отрымꙋющихъ черезъ почты 3 рн. 10 кр. ср. Инсераты, або донесенья приватни оумѣщаютъ ся по цѣнѣ за каждꙋ строчкꙋ въ передѣлцѣ по 3 кр. срб,

Тымчасовый законъ громадскій.

(Продолженье зъ 33. Числа).

§. 5. Громадамъ, котри маютъ въ собѣ значителне (велике) число жителей, прислꙋжае право въ части (ôддѣлы) подѣлитися и тымже (ôддѣламъ) для оулекшеня зарядꙋ якїй дѣйствокрꙋгъ призначити. (Бꙋлобы то такъ якъ естъ теперь по вôлшихъ мѣстахъ, котри на дѣлницѣ, чверты, сꙋтъ подѣлени. Кожда така дѣлниця лишебы ся могла справами, котрися ей тичатъ, займати. Мы тꙋтъ на оцѣ маемъ найбôлше сельскїи громады, а тїи по найбôлшой части не маютъ такъ великой людности и просторонности, абы имъ бꙋло ажъ потреба на части дѣлитися; тамъ однакожъ, де яке село дꙋже ся далеко тягне, або де до одной громады бôльше селъ або и приселки належатъ: конечне бꙋде потребно, абы велике село на двѣ або три части, якъ того ся съ просторонности окаже потреба, подѣлити, а де бôльше сꙋтъ селъ, каждe яко особнꙋю часть громады оуважати, и каждôй части лишити, абы ся въ справахъ, котрися ей касаютъ, сама зарядꙋвала.)

§. 6. Головнымъ мѣстамъ краевымъ и окрꙋжнымъ оудѣлятъ законы инши права громадскій. (Теперѣйшный законъ громадскїй наданый про тое тꙋтка для всѣхъ мѣстъ, мѣстечокъ и селъ, кромѣ Львова и всѣхъ мѣстъ циркꙋлярныхъ.) Также инши знаменитїи мѣста маютъ право дорогою законодательства о призволенье отличныхъ (иншихъ) мѣскихъ законôвъ доправлятися.

б) Члены громады и чꙋжинцѣ.

§. 7. Въ громадѣ мѣсцевôй розличаются:

1). Члены громады,

2). Чꙋжинцѣ.

Члены громады сꙋтъ: а) обывателями громады, або б) приналежными громады.

аа). Члены громады.

§. 8. Обывателями громады сꙋтъ тїи, котри

а) теперь ôдъ домꙋ або грꙋнтꙋ, въ границяхъ громады знаходящогося, або ôдъ рꙋкодѣльства або заробкꙋ наличне (особисте) перебꙋване въ громадѣ по законѣ вымагающого пекнꙋ рôчнꙋ илькôсть (квотꙋ грошей) яко прямый податокъ платятъ, або

в) (ôдъ громады за такихъ (за обывателей громады) належито сȣтъ оузнани.

(На самъ передъ треба добре оуважати, що не кождый, кто сѧ въ ꙗкôй громадѣ знаходитъ, въ ней мешкае, естъ оуже членомъ громады; не кождый также членъ громадскїй естъ оуже обывателемъ громады, бо може ще бȣти, ꙗкъ законъ постановлѧе, приналежащымъ громады; инши права въ громадѣ, а то найбôльши, маютъ обывателѣ громадѣ, а цѣлкомъ инши, бо далеко менши, маютъ тїи, котрыхъ, право приналежащими громады называе. Абы бȣти обывателемъ громады, треба оуже теперь, то естъ въ часъ, ꙗкъ сей законъ обвѣщаесѧ и въ дѣлательнôсть правнȣ входитъ, платити прѧмый податокъ рôчный ôдъ домȣ, або ґрȣнтȣ, або заробкȣ; ꙗкъ великїй той податокъ мае бȣти, абы можна бȣти обывателемъ громады, тое пôзнѣйшїй законъ постановитъ. Обывателемъ громады може бȣти также ремѣсникъ, если ôдъ ремѣсла або заробкȣ своего также податокъ платитъ заробковый; але тое ремѣсло, або той заробокъ, котрымъ сѧ трȣднитъ, мȣситъ бȣти такїй, абы пôслѧ права той нымсѧ трȣдѧщїй бȣвъ обовѧзаный въ мѣсци громады мешкати. Швецъ, кравецъ, коваль, стельмахъ громадскїй пôслѧ права повиненъ мешкати и мешкае звычайне въ громадѣ, въ котрôй мае право заробкȣвати; инша рѣчъ на примѣръ бȣлабы зъ гандлемъ збôжа, бо хотѧй бы такїй гандлѧръ и мешкавъ въ ꙗкôй громадѣ и платилъ податокъ заробковый, законы однакожъ жадни не вымагаютъ ôдъ него, абы конче мешкавъ въ тôй самôй громадѣ. Обывателемъ громадскимъ може бȣти на конецъ также той, кого громада за обывателѧ громады належито оузналабы, Про тое громада ꙗкого честного чоловѣка, котрый на примѣръ ꙗки заслȣги положивъ длѧ той громады або длѧ цѣлого краю, за обывателѧ громады оузнати може, хотѧй ôнъ анѣ ôдъ ґрȣнтȣ, анѣ домȣ, анѣ ôдъ ремѣсла або заробкȣ не платитъ податкȣ. Але абы го громада за обывателѧ громады прїймила, то тра, абы тоесѧ тымъ способомъ дѣѧло, ꙗкїй законъ приписȣе длѧ важности постановлень громадскихъ.)

§. 9. Хто иншимъ способомъ, а не правомъ наслѣдства въ линїи восходѧщôй або исходѧщôй въ посѣданье недвыжимого имѣнїѧ (ґринтȣ або домȣ) въ громадѣ вôйде, може права обывателѧ громады ажъ тогды оужикати, коли го громада въ союзъ громадскїй прїнѧла.

(Той §. дȣже важный. Вызше сказано, що, абы обывателемъ бȣти, треба оуже теперъ платити податокъ ґрȣнтовый, домовый або заробковый. Сказано также, що пôдъ словомъ „теперъ“ треба розȣмѣти той часъ, коли законъ сей громадскїй бȣде пȣблїкованый. Оу насъ той законъ ще доси не пȣблїкованый; отожъ треба дȣже добре часъ си мѣрковати, коли сей законъ бȣде черезъ правительство пȣбликованый и зачне всѣхъ обовѧзȣвати. Котрїи въ той настȣпити маючїй часъ бȣдȣтъ въ посѣданю ґрȣнтôвъ, домôвъ або ремеслъ и котри ажъ до того часȣ бȣдȣтъ платили податокъ такъ великїй, ꙗкъ то законъ означитъ, тїи сȣтъ и бȣдȣтъ обывателѧми громады. Хто оуже по тôмъ кȣпитъ або набȣде ꙗкимъ иншимъ способомъ дôмъ або ґрȣнтъ, або зôстане ремѣсникомъ и оуже ажъ по тôмъ часѣ зачне платити податокъ домовый, ґрȣнтовый або заробковый, той черезъ тое ще не конче зôстане обывателемъ громады. Законъ мовитъ, що лише той по томъ часѣ бȣде обывателемъ громады, хто ꙗко дитина, або ꙗко внȣкъ, або правнȣкъ черезъ спадокъ, право сȣкцессїи, ôдъ родича котрого, або дѣда або бабы своей або прадѣдѣвъ, або хто ꙗко родичъ або дѣдъ, баба, прадѣдъ, прабаба ôдъ котрои своей дитины, або внȣка або правнȣка набȣде ґрȣнтъ або ꙗке домôвство, однымъ словомъ ꙗкȣ нерȣхомôсть набȣде. Если дитина ôдъ родичей, дѣда,

або тїи ôдъ дѣтей або внȣкôвъ не черезъ право спадкȣ, ино черезъ кȣпно або замѣнъ, або иншимъ ꙗкимъ способомъ ꙗкȣю нерȣхомôсть набȣдȣтъ, то ще нестаютъ сѧ обывателѧми. Єсли кто ôдъ брата або сестри, або ôдъ стрыѧ, або ꙗкого иншого кревного, хотѧйбы навѣтъ и правомъ спадкȣ, отримае ꙗкȣ нерȣхомôсть, то также ще не стаесѧ обывателемъ громады, бо спадокъ мȣситъ ити въ простôй лїнїи або зъ горы ôдъ дѣда, родичей на дѣти, внȣки, правнȣки и проч. або зъ долины до горы ôдъ внȣкôвъ дѣтей на родичѣ, дѣды и проч. Єсли про тое кто ôдъ кого кȣпитъ ґрȣнтъ або дôмъ, хотѧйбы то навѣтъ бȣвъ и ґрȣнтъ такъ званый домїнїкальный, до дѣдича належащїй, або набȣде сȣкцессїою, але не ꙗко дитина ôдъ родичей, або ꙗко родичъ ôдъ дѣтей, то ще не стане сѧ обывателемъ громады; абы сѧ обывателемъ громады мôгъ стати, треба абы го громада до союза, звѧзкȣ громадского, до себе, прїймила. Ôдъ громады бȣде про тое залежало, чи ꙗкого такоко нового властителѧ ґрȣнтȣ схоче за обывателѧ громады прїймити, и чи го прїймити даремно, чи може вложити на него ꙗкȣ дачкȣ на корысть ꙗкого заведенїѧ громадского, на примѣръ на школȣ, на фȣндȣшъ оубогихъ и проч. такъ ꙗкъ то сѧ тȣ во Львовѣ и теперь дѣе, що нѣкого на обывателѧ мѣста Львова не прїймȣтъ, если до мѣскои касы або ще и до того на оубогихъ не заплатитъ такъ званȣ таксȣ мѣщанскȣ. Громада повинна про тое дȣже оуважати, чи бȣде мала такого нового властителѧ прїймити до союза громадского; а особливо най оуважае, абы до громадского союза не прїймала людей, котри лише зъ лихвы, ошȣканьства и крȣтнѣ жїютъ, котри бы въ громадѣ ґрȣнтъ не длѧ оброблена го, ино длѧ промыслȣ або лише длѧ того кȣпȣвали, абы громадȣ здирати и зъ ней не честнымъ способомъ корыстати. Кого мы тȣтъ розȣмѣемъ, не потребȣемъ казати.) (Продолженье настȣпитъ.)

Вѣденьске письмо повременне „Пресса" оумѣщае въ Ч. 93. зъ причины намѣреного черезъ мїнїстерство покликаного соборȣ епископôвъ зъ цѣлои державы австрїйскои приличнȣ вѣщово начеркненȣ розправȣ, зъ котрои, о кôлько ваги, правды, и полезности въ нїй находимо, до оуваги нашого дȣховеньства подати не залишаемо.

Розȣмѣесѧ само зъ себе, каже тая розправа, що рѣшенїѧ того соборȣ лише зарѧдȣ церковного, и правленїѧ внȣтръ дїецезїй касатись могȣтъ: але николи наȣкȣ католичества ꙗко такȣю, ани въ еи догматахъ, ани въ церковныхъ формахъ съ наȣкою полȣченыхъ, въ чимъ нибȣдь оскорбити, або змѣнити не поважȣтсѧ. Въ прочôмъ во Христѣ вѣрнымъ, про ихъ совѣстнôсть, можемо длѧ оуспокоенѧ сказати, що соборъ епископôвъ въ согласїю съ властїю державною постановлени рѣшенїѧ черезъ правительство за помочїю особликого конкордатȣ, папскомȣ престолови до потвердженѧ предложити мôгбы. Догадки, котри зъ дрȣгои стороны, изъ стороны тыхъ, котри на перетворенье церквы католическои въ смыслѣ людовладнои свободы налѧгаютъ, собороби епископôвъ закидаютъ, въ истинѣ на тое выходѧтъ, що ôдъ рады князѣвъ (настоѧтелѣвъ) церковныхъ совершенного перетворенѧ церковныхъ обществъ надѣятись не можна. Наши епископы кажȣтъ они не сȣть тыми, ꙗкими бȣти повинни, мȣжами дорзѣлого вѣка *), розваги, оумѣркованѧ, и годности, бо не бȣли такъ, ꙗкъ въ перыхъ временахъ церквы христїяньской согласїемъ вѣрныхъ самыхъ поставлени. Бôльшôсть зъ нихъ достȣпила высокихъ степенѣвъ церковнои гїерархїи своимъ высокимъ родомъ и богатствомъ, поминȣвши навѣть низши степенѣ дȣшпастирства. Каноники

---

*) Мы знаемо, що сȣть такїи, що ажъ надто посгарѣлись.

якъ н. п. въ Голомбцѣ и иншихъ мѣстахъ **) зôстаютъ черезъ высокіи доходы и недостатокъ працѣ гараздолюбцями и неробами. Тая дорога не доведе никого до цѣли, абы бути добрымъ пастыромъ народа. Въ прочôмъ кажутъ они, що епископы въ бôльшôмъ числѣ сутъ свободѣ противными, та абсолютизмови прихильни; бо въ передъ правительство поставляло лише такихъ людей на духовни достоинства, котрыхъ охотность покагою церквы абсолютную власть въ державѣ пôдпирати, непохибною была. Цижъ можна надѣятись, що соборъ такихъ людей похопнымъ буде щось постановляти, що ихъ вліянїе, ихъ богатства въ чимъ нибудь оскорбити може?

Хота тое пересадою естъ, такіи посудженья всѣмъ пастырямъ церквы австрійской закидати, то предцѣ они сутъ при немногихъ а може и многихъ пастыряхъ той церквы истинною правдою. Якъ будь, такъ будь, то того сперечити не можно, що небезпечною рѣчію естъ, розвязане такихъ задачъ, якъ н. п. такъ потребне лѣпше выпосажене духовеньства законного, также старанемъ душъ ся займаючого, котре въ великôмъ числѣ звычайнымъ фабричнымъ заробникамъ ровни доходы мае, черезъ зменшенье числа бенефіцій, въ руки самыхъ тыхъ ôддати, котрыхъ интересъ про тое оскорбляеся. То значитъ ôдъ человѣка ожидати, щобы свою натуру змѣнивъ, але въ тôмъ взглядѣ не можна забути науки, котру намъ дѣянія церковнои гїерархїи подаютъ. Заровно повинныбы такожъ опредѣленія о обсадженю мѣсцъ, а особливо о духовнôмъ судѣ, котрый оставленье або одсудженье ôдъ душпастырства вырѣкае, не лише черезъ тыхъ, котрыхъ вліянїе въ тôмъ оскорблене бути може, пôдъ обраду взяти и розрѣшени. Наше духовеньство безъ похибы зверне черезъ подана и прошена увагу соборъ на тое. А въ такôмъ случаю буде должностею правительства интереса низшого духовеньства, хотяйбы противъ епископамъ, заступати. Право заступована правительству вже для того прислужае, бо найвысшій надзоръ зарядъ маетку церковного, бенефіцій и парафій пôдля права церковного до него належитъ.

Таки увагы робитъ о Соборѣ епископôвъ вспомненое, въ умѣркованôмъ дусѣ выдаване письмо „Прессе.“ Мы зъ нашой стороны не потребуемо додавати: що справа нашой церкви и низшого духовеньства лѣпшимъ рукамъ, якъ Преосвященного Епископа Григорія, въ той цѣли уже до Вѣдня ôдъѣхавшого, ôддана бути не могла — и що всѣ постановлена на тôмъ Соборѣ дуже бы добре выпали, еслибы и други епископи такого самого були духа. Зъ Львовскои архідіец. пôсланый зôставъ туда черезъ Пр. Митрополиту, яко его заступникъ Всечест. Крилошанъ Венедикъ Левицкій.

И наша также Головна Рада до того Собранія Епископôвъ Австрійскихъ подала пôдъ днемъ 30. Цвѣтня с. р. слѣдующіи требованія:

I. Заложенье третои Епархіи рускои въ Галиціи.

II. Введенье епархіальныхъ и краевыхъ Синодôвъ, якъ давно бувало.

III. Зрôвнанье содержанія духовеньства нашого, дяковъ и слугъ церковныхъ съ содержанїемъ у Латинниковъ.

IV. Позôставленье духовеньства нашого при грунтахъ.

V. Увольненье духовеньства ôдъ тягарôвъ громадскихъ, кватерунка и пôдводъ.

VI. Справленье права патроната и презентаціи и съ ними полученыхъ тягарôвъ до теперѣйшного состоянія и удаленье жидôвъ ôдъ всякого при тôмъ участія.

VII. Знесенье рôзницы межи парохами и капеланами въ названю и содержаню.

**) А лишъ въ декотрыхъ обрядкахъ.

VIII. Абы дўховни за престўплена тажки поліційни сўднилися мірскими сўдіями, но карў поносили въ домѣ поправы дўховнои.

IX. Абы свята наши заховўвалися въ народномъ житю, въ оурядахъ и школахъ.

X. Абы свящeнники наши но разъ конкўрсъ писали.

XI. Абы свящeнники наши заразъ по посвященію припўскалися до писаня конкўрса.

XII. Абы дўховеньствў нашомў позоставленый зоставъ вплывъ на просвѣщеніе народнѣ.

Съ Клымця дня 25. Цвѣтня.

Съ поводў, же наше войско, которе подъ начальствомъ Іенералъ-Майора Б. Барко дня 20. Цвѣтня оугорскўю перестўпило границю, и черезъ Верецько дорогою кў Мўкачевѣ оудалось, теперь назадъ повертае — тли всякіи меже селянами Стрыйского окрўга, особливе меже Верховынцями, розносити ся брехливіи вѣсти, а съ ними и тревога передъ Мадярскимъ нападомъ. За для того доношў вамъ истинў, котора тіи войсковіи обороты споводўвала, — абы не только бездѣльнў обавў стороны нашой оугляньти, — але и такожъ предвременномў и потайномў делекотрыхъ лыкованю словомъ правды подсытў оуляти. — Тая рѣчъ мае ся такъ:

Съ трома бригадами мавъ П. М. П. Фогель, якъ вѣдомо до Оугорщины вступити. Пўть призначенный бўвъ на Дўклю. До одѣлў того належала Бригада Б. Барко. — Обзнаомленый зъ обстоятельствами Марамороской и Берегской столицѣ, запредложывъ тотъ Бригадіеръ, абы мў было дозволено дорогою черезъ Мўкачевъ до Оугорщины оудатися, кўда емў и пўть коротшій, и по дорозѣ можебы ся и тотъ городъ заяты оудало. — На назначеный часъ мавъ ся съ П. М. П. Фогельомъ полўчыти. — Запредлогъ прінято, и Баронъ Барко оудавъ ся съ своею бригадою дня 20. Цвѣтня до Верецкого, и не знайшовши значного опорў подстўпивъ 21. подъ Мўкачевъ до села Подгоряны. Но тамъ знайшовъ мостъ на возбраной рѣцѣ Латерѣця, въ Подгорянахъ зорваный, а на дрўгомъ березѣ шанцѣ и майже до 30. пўшокъ выставленыхъ на его малўю силў. Пробовавъ черезъ рѣкў пўститись, и непріятеля, которого цѣлая сыла лишь въ тыхъ пўшкахъ мѣстилась, прогнати; але рѣка была за надто глўбока, абы можъ перебродити. По грўдь загадилися наши въ водў, но годѣ было далѣ, божъ и чимъ разъ глўбше ся дѣяло, и пўшками тли досаджати. За для того, не маючи нѣ людей до побўдования моств здольныхъ, — нѣ силы такой, абы 30. пўшкамъ достаточный дати отвѣтъ, видѣвъ ся Б. Барко прынўжденнымъ, оутративши 6. людей, колька коній и 20 раненныхъ, повернўти. Отожъ цѣлая рѣчъ, за для которой Бригада Б. Барка назадъ повернўла, и а чейже оуже на Дўклю за П. М. П. Фогельомъ пўстылась.

Зъ той выправы тўю маемо вѣсть достаточнў, же сила Мадяровъ въ той сторонѣ естъ незначна, и же обава нападў ихъ до насъ естъ бездѣльна.

Зъ Вѣдня 23. Цвѣтня. Цѣсарска армія вступила д. 4. Сѣчня до Пештў безъ всякси перепоны; оустўпаюча армія мадярска стратила отвагў, карности въ ній не было; прослѣдўвавши ею скоро, можна было совершенно розбити, бороховню оуконьчити. Але прослѣдованье не настўпило, потѣшанося мильною надеждою, що бороховники перестрашени и сами поддадўтся. Желаніемъ было, кровы не проливати край хоронити. Але тая борожка на злѣ выворожила. Бороховня оучўналась отъ первого переполохў, она користала зъ тримѣсячного непрерывного спокою, творила собѣ сильнў армію. Бороховники зъ цѣлого свѣта, Полякы, Нѣмцѣ, Французы горнўлися до Дебрецина, оумніи воюовники поставились на челѣ арміи; цѣсарскіи и россійскіи войска были зъ Семигородў выперти, а такъ забезпечивши собѣ плечи и приготовавши все, пересадило войско мадярске че-

резъ Тисȣ, выперло цѣсарскихъ, и стало пологомъ подъ Пештомъ. Такіи бȣли слѣдства тримѣсячного медленя войскъ цѣсарскихъ отъ занятія Пештȣ.

Мадяры обстȣпили Пештъ великимъ крȣгомъ, цѣсарскій ожидали тȣтъ розгодной битвы; але Мадяры обманили ихъ: бȣвали щоденне маліи захватки, але то только колька мадярскихъ бригадъ захвачȣвали позорно, и въ той часъ подъ такою обслоню постȣпивъ Гергей съ близько 25.000 м. до Оугоръ горѣшныхъ, выперъ П. М. П. Вольгемȣта и стоитъ теперь межи рѣками Найтрою и Вагою. Найближшій слѣдства того, якъ война отъ трохъ мѣсяцѣвъ бȣла проваджена, сȣть тіи, що цѣсарскіи зъ Пештȣ оустȣпили, и що короховна Комарнови одсѣчъ пѣддасть. Война мȣситъ опять почати, отъ того почати, отъ чого втогодъ въ Стȣдни почалася.

Мы знаемо добре, що тіи неполȣчній произшествія бȣнтелямъ сȣть на рȣкȣ, що они зъ нихъ пользовати и погибели монархіи надѣятись бȣдȣтъ. Але мы также оувѣрений, що всякій лȣкавства стороны бȣнтелѣвъ собланзнатся передъ отечестволюбіемъ жителѣвъ монархіи. Скоро Австрія потрȣгою первого радȣ остоятись, скоро Оугорщина щасливою бȣти мае, мȣситъ при монархіи зостати, скоро Європи передъ повѣнью бȣнтелѣвъ охоронена бȣти мае, мȣситъ короховна въ Оугорщинѣ побѣдженою бȣти. Короховна оугорска не есть вже мадярскою, але движеньемъ стороны бȣнтелѣвъ противъ сȣществȣющомȣ.

Якіжъ силы розвивае теперь Австрія, абы войнȣ въ Оугорщинѣ зачепно розпочати? Новый начальствȣющій Баронъ Вельденъ мае подъ рȣчомъ 45.000 м. до бою готовыхъ, котрыми Гергея въ горѣшной Оугорщинѣ выпаитрȣе и, дасть Богъ, побѣдитъ. Дѣлъ, котрый подъ П. М. П. Фоглемъ зъ Галиччины тягне числитъ 10.000 м.; войска, котрій зъ Семигородȣ до Волощины выперти зостали, за колька день станȣтъ въ Банатѣ, и такъ бȣде дѣлъ П. З. М. Єлячича до 30.000. сягати, а понеже вѣсти зъ долѣвъ Дȣнаю добри доходятъ, выстȣпитъ Банъ зачепно.

Армія цѣсарска въ Оугорщинѣ сягае найменше 80,000. м.; кромѣ того бȣде до 10. Мая пологъ 25.000. м. на полю марховомъ, а дрȣгій била Петавы составленый. Войско лише ожидае слȣчаю до дѣйствъ военныхъ ровныхъ онымъ подъ Мортарою и Новарою, оно оуповае на свого начальника, бȣдȣща война вѣщбе оуспѣхомъ добримъ.

А Россіяны? Одни бажаютъ, дрȣгіи боятся ихъ помочи. Австрія скончитъ, надѣемъ ся того, войнȣ оугорскȣ своими силами, и не забȣде, що тамъ за найсвятѣйши интереса сполечности битвȣ отбȣти мае, отъ котрой скорого и щасливого совершенья привернене сполечного порядкȣ не лише въ Австріи, але въ цѣлой Європѣ залежитъ. *(Oesterr. Corresp.)*

Всячина.

Русинъ воякъ.

Баляда. (Докѡнченье зъ Числа 33.)

„Анȣ хлопцѣ! такъ по свомȣ;
„Честнȣ вѣсть пошлемъ до домȣ,
— „Най Гȣцȣлѡвъ знае свѣтъ!
„Дивѣтъ онде въ винноградѣ,
„Грȣбе тиче стоитъ въ радѣ,
„Съ красным кольомъ довгій плотъ!

„Анȣ!“ — а самъ плюнȣвъ въ жменѣ!
А мы роіомъ гей шершенѣ,
Повалили за нимъ въ чвалъ;
Каждый вырвавъ, що могъ скоро;
Тичкȣ, колъ, — або подпорȣ,
Якы въ рȣки щось доставъ!
„Теперь далѣй, въ имя Бога!
„На Францȣза намъ дорога,

„Що насъ доси люто бивъ!
„Мы ся всѣ пережегнали,
„Съ вѣтромъ на вздогонъ погнали,
Ажъ ся порохъ закурививъ!

Вжесь-мо близько, — а въ той хвили,
Ясни люнты заблищьели,
Явна — але славна смерть!
Они мыслятъ, — що варьяты,
Бѣжатъ съ кольомъ на арматы
И ще собѣ строятъ жертъ!

Въ войцѣ жертꙋ мы не знаемъ!
Чимъ разъ близше подбѣгаемъ,
Вжесь-мо коль подносили:
Ахъ! якъ сипнꙋтъ зъ пꙋшокъ разомъ!
Десять нашихъ стелятъ плазомъ, —
Ажъ землею потрьесли!

А мы скокомъ на лаветы:
Якъ зачнемъ кольомъ валити,
Когось-мо лишъ засягли!
Хоть намъ клали, и квичьели,
О! вже пꙋшокъ не набили!
Всѣ до ноги полягли.

„Такъ вамъ треба песѣ дѣти!
„Знайте якъ кровъ людскꙋ пити!
„Теперь землевъ закꙋсѣтъ!
„Многи зъ вашихъ рꙋкъ померли!
„И намъ есте чести вдерли,
„Такъ ся воякъ кривды мститъ!

Скорше конѣ припрягаемъ,
И съ пꙋшками одбѣгаемъ,
А Францꙋзовъ гꙋстый рой,
Тꙋжъ за нами, а мы далѣ,
Якъ мартова съ вихромъ фалѣ,
Забѣгаемъ за фрꙋнтъ свой.

Хоть маленьке наше дѣло:
Цѣле войско покрѣпило,
Въ сꙋмныхъ свѣжій дꙋхъ вступивъ,
„Вразъ до бою!" закричали
Цѣлымъ горломъ Енералы:
„Непріятель подступивъ"!

Тꙋ зачавъ ся на багнеты,
Бой кервавый, и завзьетый,
Якъ сгадаю, ще ми страхъ!
Сонця лꙋчи вже згасали,
Нѣмъ наши враговъ прогнали
И побили, гетъ на прахъ!

Мы тымъ часомъ, якъ на гранн,
Обвиваемъ свѣжи раны
Лахманами нашихъ шатъ:
Бо францꙋски канонъеры
Шаблями насъ гꙋсто зрили
Нѣмъ потяхли одъ арматъ!

Спочинокъ нашъ минае,
Бо Полковникъ надлѣтае
Сопитъ якъ въ кꙋзни мѣшокъ;
Кричитъ, сваритъ, що мꙋ силы,
А не видитъ, жесьмо взьели
Одъ францꙋзовъ шесть пꙋшокъ?

„Якъ вы смѣли безъ бефелю
„Ити зъ мѣстця, въ такꙋ хвилю!
„Чꙋвши: „гальтъ!" на каждый крокъ?
„Теперъ каждомꙋ бꙋонꙋ,
„Кажꙋ дати безъ пардонꙋ
„Тꙋгихъ пятьдесятъ палокъ!

„А Фелдвебель зꙋховатый,
„Що смѣвъ дрꙋгихъ бꙋнтовати,
„Зꙋхвальствомъ си скопавъ гробъ:
„Аꙋдитора сꙋдъ военный
„Осꙋдитъ его провины,
„И достане кꙋлевъ въ лобъ!

„Тꙋтъ маете рядомъ стати,
„Що ся стане мовчки ждати,
„Сꙋдъ вамъ заразъ обвѣститъ:
Отъ такъ же? За наше жито,
Якъ то кажꙋтъ — ще насъ бито!
Горкій же нашъ, темный свѣтъ!

И вже бубны, зъ плечей знали,
И капралѣвъ посkликали
Конъче бити, и товъ сей часъ!
Въ то̂мъ летитъ штабъ Генеральный,
Въ серединѣ вождъ начальный,
Зъ боѧвища въ простъ на насъ!

И питаютъ: „Що нового?
„За що въ судѣ люда много?
„Кто зъ нихъ и що провинивъ?
А Полковникъ — страхъ згадати,
Ѩкъ зачне имъ шваркотати,
Въ десятеро причинивъ!

Тутъ фелдвебель припавъ корту,
Мельдуе сѧ до рапорту,
Кладе руку на чоло:
Все цѣкавй, що приноситъ,
А о̂нъ смѣло всю голоситъ,
Такъ до крихты, ѩкъ було!

Въ рештѣ мовитъ: „Такъ зухвало
„Сердце наше не жадало,
„Зъ мѣстцѧ бою утечи:
„Але гнѣвъ насъ жаль роспуки,
„Що нема що взати въ руки,
„Абы братамъ помогчи.

„Отъ! стоѧтъ тоти арматы,
„Що вдало сѧ намъ забрати,
„Осьде раны, весь нашъ блудъ!
„Мы послушнй длѧ старшины,
„Отечества вѣрнй сины,
„Прїймемъ вдѧчно правый судъ!

Въ то̂мъ прискочивъ къ намъ близенько
И промовивъ лагодненько,
Король, Вождъ нашъ, Архїкнѧзь:
„Послушенство здобитъ зброю,
„Покрѣплѧе силы въ бою,
„Запевнѧе намъ звытѧзь!

„Сливнесьте то въ иншо̂й цѣли
„Въ тако̂мъ разѣ учинили
„Острый судъ бы на васъ впавъ;
„Але взявши на розвагу
„Вашу вѣрно̂сть, и о̂двагу,
„И той чинъ, що вамъ сѧ вдавъ;

„Вертаемъ вамъ честь повинну,
„О̂дпускаемъ всю провину:
„Славна ваша храбро̂сть будь!
„На памѧтку той хвили,
„Гдесьте враго̂въ побѣдили
„Крестъ оздобитъ вашу грудь!

„Всѣхъ о степень посуваю,
„Надгороду прирѣкаю,
„А, же сотникъ вашъ упавъ;
„Сей фелдвебель, що провадивъ
„Васъ до славы й не зрадивъ,
„Его мѣстце днесь занѧвъ!

„Вѣватъ! Герой нашъ най жїе!
Що карати, такъ умѣе
Слава! Честь му! Гурра! га!“
Такъ мы гро̂мко закричали,
Бо по̂дъ нимъ лишь певнй хвалы,
Всюда йшлисмо на врага!

Ци правда, ци небилица?
Кажутъ, що сама Царица
Вишивала хоругвь,
Котровъ, по то̂мъ страшно̂мъ бою,
Дополненну силу свою
Бѣлїѧ здобила знову!

Такъ ми Сава изъ По̂дго̂ри,
Старый вожакъ, годенъ вѣри,
Розповѣдавъ давну вѣсть:
Кто зъ книжокъ бо̂льше читае,
Або о̂дкись лѣпше знае,
Най вамъ лѣпше оповѣсть!

Комаро̂въ 14. Марта 1849.

Выдаватель и заручающїй Редакторъ А. ПАВЕНЦКІЙ. Типомъ Інститута Ставропїгїанського.